

Utlåtande

22.06.2020

Ärende: VN/10633/2020

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

Väliraportissa on kuvattu koronaviruskriisin aikaista digiloikkaa laajasti eri sektoreilla. Katsotteko, että sektorien kehitystyötä on kuvattu riittävällä tavalla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Det är bra att rapporten beaktar att digitalisering både kan öka och försvaga tillgänglighet och jämlikhet. Samtidigt som uppmärksammandet av detta är bra så måste fokus ligga på att hitta lösningar som försäkrar faktisk jämlikhet och tillgänglighet för alla grupper. Problem som kan uppkomma är brister i digitalkunskap, språkliga hinder, ekonomiska hinder och tillgänglighetsaspekter. Alla dessa kan beröra personer med funktionsnedsättningar och vi önskar att detta skulle beaktas mera i arbetet med digitala lösningar i tiden efter coronakrisen.

Katsotteko, että toimet, joita väliraportissa esitetään, riittävässä määrin edistävät tavoitteita? Jos ette, miten toimenpiteitä tulisi täydentää?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

SAMS vill påpeka att det andra nationalspråket svenska inte alls nämns i rapporten eller dess bilaga. Det är överraskande att språkliga rättigheter på basen av rapportens innehåll inte beaktats i arbetsgruppens arbete. Rapporten ger en bild av att språkfrågan inte kommer att beaktas i de digitala lösningarna i efterskötseln av corona. Det är ytterst viktigt att den svenskspråkiga minoritetens rättigheter skyddas och bevakas. Om inte språket beaktas i förarbetena finns det en risk att de digitala lösningarna inte finns till förfogande från början på båda språken eller att kvalitén på språket är dåligt. SAMS önskar att arbetsgruppen prioriterar och behandlar språkliga rättigheter konkret innan arbetsgruppens arbete färdigställs.

Mitkä toimenpide-ehdotukset tulisi priorisoida? Millä perusteilla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Om Finlands ska bli en föregångare i digitalisering bör Finland även bli en föregångare i digital tillgänglighet och jämlikhet. De digitala tjänsterna måste vara tillgängliga men också de som inte av någon orsak har möjlighet att ta del av de digitala lösningarna måste ha samma möjligheter att vara delaktiga. Förutom tillgänglighet bör också språkminoritetens rättigheter prioriteras. Viktigt är att

inte digitaliseringen leder till att en del av befolkningen inte kan ta del av alla de fördelar som digitaliseringen för med sig. Det är också viktigt att man redan i upphandlingen av digitala tjänster beaktar olika språkversioner, och förutom svenska så behövs det en på lättläst svenska.

Den digitala autentiseringen på nätet måste vara tillgänglig och även de digitala banktjänsterna bör vara tillgängliga för alla. Arbetet för att göra dessa funktioner tillgängliga för alla borde prioriteras eftersom deras betydelse ökar i och med digitaliseringen. I nuläget finns det problem då dessa inte är tillgängliga för en del grupper av personer med funktionsnedsättning.

Mitä toimenpide-ehdotusten toteutuksessa tulee huomioida?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

De människor som inte kan ta del av digitala lösningar bör också beaktas. De måste få adekvat service på båda nationalspråken. Denna grupps intressen måste alltid beaktas på lika grunder med dem som kan ta del av de digitala lösningarna utan problem.

Digitala lösningar måste finnas tillgängliga även på svenska från början. Dessutom finns det en betydande andel personer som behöver information på lättläst svenska. Det måste finnas sådana lösningar som även tryggar att dessa människor behandlas jämlikt. Det är bra att man i rapportens bilaga konstaterar att lättläst ingår i begreppet tillgänglighet. SAMS vill framhäva vikten av att den lättlästa informationen även bör finnas på svenska så att person som behöver lättläst kan ta del av de digitala lösningarna från först början. Gruppen av personer som behöver lättläst information blir hela tiden större och lättläst information är därför ett bra sätt att främja delaktighet och jämlikhet.

Utbildningen som digitaliserades på grund av coronakrisen lämnade en del barn och unga med funktionsnedsättning eller med behov av särskilt stöd i en svår ställning. Detta eftersom inte alla som skulle ha behövt extra stöd fått det. Det i sin tur har försatt en del barn och unga i en sämre ställning. Det är ytterst viktigt att göra individuella lösningar inom den digitala utbildningen för individen, som försäkrar att hen inte hamnar i en ofördelaktig ställning.

Toimenpide-ehdotuksissa on viitattu jo käynnissä oleviin hankkeisiin, joiden osana toimenpiteitä voidaan edistää. Tunnistattekko muita hankkeita, joihin toimenpiteet tulisi kytkeä?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

Keitä toimenpiteissä ja niiden toteutuksessa/mahdollisissa tulevissa hankkeissa tulisi olla mukana ja miten hankkeet tulisi resursoida? Olisitteko itse halukas osallistumaan toteutukseen?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Det är viktigt att man involverar både svenskspråkiga aktörer och funktionshinderorganisationer i arbetet.

Vapaamuotoinen lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SAMS tackar för möjligheten av att ge utlåtande i ärendet. Enligt WHO beräknar man att omkring 15% av den totala befolkningen har någon grad av funktionsnedsättning. Om man dessutom beaktar personer med långvarig psykisk ohälsa finns det ca 45 000 personer med funktionsnedsättning som behöver någon form av service på svenska i Finland.

Trots att vi förstår att arbetet för coronakrisens eftertid är brådskande så beklagar sig SAMS över att det inte heller fanns möjlighet att ta del av rapporten eller själva remissförfrågan på svenska. Detta speciellt i och med att svenska språket helt lyser med sin frånvaro i rapporten med bilagor. Det här är mycket problematiskt och försätter den svenskspråkiga minoriteten i en ojämlig position som inte följer lagbestämmelser i grundlagens 17§ om nationalspråken.

Vi vill slutligen framföra vikten av att olika digitala lösningar inte får leda till att en del av befolkningen marginaliseras eller blir utanför samhället. Även de olika språkgrupperna borde beaktas i rapporten och tyvärr är denna del inte tillräcklig i rapporten eller dess bilagor. Vi hoppas att detta åtgärdas och beaktas i det fortsatta arbetet.

Nordman Marica

SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf